

רשומות

הצעות חוק

ה מ מ ש ל ה

1 ביולי 2024

1775

כ"ה בסיוון התשפ"ד

עמוד

הצעת חוק לתיקון ולהארכת תוקפן של תקנות שעת חירום (חרבות ברזל) (פגישה עם עורך דין
של עצור בעבירת ביטחון) (תיקון מס' 3), התשפ"ד-2024 1198

הצעת חוק לתיקון ולהארכת תוקפן של תקנות שעת חירום (חרבות ברזל) (פגישה עם עורך דין של עצור בעבירת ביטחון) (תיקון מס' 3), התשפ"ד-2024

1. הארכת תוקף בחוק לתיקון ולהארכת תוקפן של תקנות שעת חירום (חרבות ברזל) (פגישה עם עורך דין של עצור בעבירת ביטחון), התשפ"ד-2024, בסעיף 1, במקום "י"ב בתמוז התשפ"ד (18 ביולי 2024)" יבוא "י"ז בכסלו התשפ"ה (18 בדצמבר 2024)".

ד ב ר י ה ס ב ר

הפושעים, ונוסף על כך חלק מהזירות הוכרו כשטח צבאי סגור והיה קשה להגיע אליהן לאיסוף ראיות. גם כיום החקירה מתנהלת במקביל ללחימה ולקרבות עזים בשטח עזה וכן תחת התקפות רביזריתיות, בעיקר באמצעות ירי מרחוק, שמופנות כלפי שטח המדינה, גם אם בעוצמה נמוכה יותר.

בהינתן היקף העצורים הגדול ומורכבות החקירה כמפורט לעיל, צפויה החקירה הפלילית לארוך עוד פרק זמן של כמה חודשים. לצורך כך, הוקם במשטרת ישראל צוות חקירה ארצי מיוחד, אשר פועל לחקירת המחבלים הרבים שנעצרו ולאוסוף ראיות בעשרות זירות טבח בעוֹשף עזה.

נוסף על כך, אירועי הלחימה המתמשכים בחבל עזה נגד ארגוני הטרור, אשר חלק מהעצורים האמורים חברים בהם, ואשר במהלכם נעצרים עצורים רבים נוספים, מוסיפים על מורכבות החקירה.

לצורך המשך הלחימה נודעת חשיבות עליונה למיצוי כלל המידע שברשות אותם מחבלים עצורים, שקיים חשש של ממש כי זליגתו לגורמים בלתי מורשים עלולה להביא לפגיעה בחיי אדם. כמו כן, לנוכח הימשכות החקירה הצפויה, קיים חשש כי זליגת מידע מהחקירה עלולה להוביל לשיבוש מעצרים של חשודים נוספים, להפריע לגילוי ראיה או תפיסתה ולשבש את החקירה.

מעצרים חריגים בהיקף ובמורכבות של מפגעי אירועי 7 באוקטובר, שאליהם הצטרפה כמות לא מבוטלת של מעצרים בעקבות אירועי הלחימה בחבל עזה הנמשכים גם בימים אלה, וכן המתקפה נגד מדינת ישראל והלחימה הנמשכת, לצד מורכבות החקירה בכללותה, כמו גם הצורך בהבטחת האינטרס הלאומי שבשמירה על חיי אדם ובקידום החקירה ומניעת סיכולה, מעלים צורך חיוני והכרחי למתן אפשרות למניעת פגישת עצורים אלה עם עורך דין לפרק זמן ארוך באופן ניכר מהקבוע כיום בחוק המעצרים, ואף מההסדר החל בעניין מעצרים של חשודים בעבירות ביטחון באזור יהודה והשומרון.

ההסדר הקיים בחוק המעצרים מאפשר מניעת פגישה עם עורך דין לחשוד בעבירת ביטחון כהגדרתו בחוק האמור לתקופה של עד 21 ימים. לנוכח העובדה שהתקופות המרביות המנויות בחוק המעצרים למניעת

כללי בבוקר יום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) החלה מתקפת טרור רצחנית מרצועת עזה על מדינת ישראל. אלפי מחבלים חדרו משטח רצועת עזה לשטחה של ישראל מהיבשה, מהאוויר ומהים ותקפו באכזריות אזרחים וחיילים, במקביל לשיגור של אלפי רקטות לשטח מדינת ישראל. במתקפת הטרור רצחו המחבלים מעל 1,200 אזרחים וחיילים ישראלים ופצעו אלפים, ולמעלה מ-200 אזרחים וחיילים נחטפו לשטח רצועת עזה.

לנוכח האירועים האמורים, הכריז שר הביטחון באותו יום על מצב מיוחד בעורף מכוח סמכותו לפי סעיף 9(ג) לחוק ההתגוננות האזרחית, התשי"א-1951. בהתאם לסעיף 9(א)5 לאותו חוק, החליטה ועדת החוץ והביטחון של הכנסת, ביום כ"ז בתשרי התשפ"ד (12 באוקטובר 2023), לאשר את ההכרזה בשטחה של כל מדינת ישראל. הכרזה זו הוארכה מזמן לזמן על ידי הממשלה, באישור ועדת החוץ והביטחון של הכנסת, וכעת היא בתוקף עד יום ה' בתמוז התשפ"ד (11 ביולי 2024).

ביום כ"ג בתשרי התשפ"ד (8 באוקטובר 2023) הודיע הקבינט המדיני-ביטחוני כי הכריז על נקיטת פעולות צבאיות משמעותיות, בהתאם לסעיף 40 לחוק-יסוד: הממשלה. בהתאם להכרזה זו אירועי מלחמת "חרבות ברזל" החלו ביום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) בשעה 6:00 בבוקר.

במהלך הלחימה נתפסו בשטחה של מדינת ישראל מחבלים רבים, ולגבי רובם מתקיים הליך חקירה פלילי בחשד לעבירות ביטחון, כהגדרתן בסעיף 35(ב) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן - חוק המעצרים).

חקירת המחבלים שלקחו חלק במתקפת הטרור מורכבת וחריגה, ויש לה מאפיינים ייחודיים שטרם נודע כמותם בישראל: החקירה מתייחסת לפושעים האכזריים שביצעו המחבלים, אך תכליתה גם להפיק מידע רב ערך להמשך הלחימה; היא נוגעת לעשרות זירות שבהן התחוללו הפשעים; יש מספר גדול של מחבלים שביניהם קשרים מגוונים; מספר הקורבנות והעדים הוא עצום - בהם אלפי פצועים המצויים במצב פיזי או נפשי קשה, שמקשה על גביית העדויות; היקף הראיות הוא עצום; החקירה התנהלה תחילה בזמן לחימה קשה באזורים שבהם בוצעו

¹ ס"ח התשפ"ד, עמ' 462 ועמ' 764.

דברי הסבר

החוק להארכת תוקף תקנות שעת החירום). אשר האריך את התקופה המרבית של מניעת הפגישה של העצורים האמורים עם עורך דין לתקופה של עד 180 ימים. תיקון זה נעשה כדי לתת מענה לצרכים הביטחוניים והחקירתיים שהיו קיימים בעת חקיקת החוק. במסגרת החוק האמור תוקנה גם ההגדרה "עצור" לחשוד בעבירת ביטחון כאמור בסעיף 35(ב) לחוק המעצרים בשל פעולות האיבה שהתרחשו בין יום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) ליום כ"ח בתשרי התשפ"ד (13 באוקטובר 2023), לאחר שהוברר כי פעולות האיבה התרחשו עד למועד זה, או מי שחשוד כאמור בשל פעולות המלחמה המוגדרות כפעולות המלחמה בחבל עזה החל מיום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023). תוקפו של החוק האמור נקבע עד יום כ"ד באדר ב' התשפ"ד (3 באפריל 2024), והוא האריך את תוקפן של תקנות שעת החירום עד לאותו מועד.

היות שתוקפו של החוק להארכת תוקף תקנות שעת החירום עמד לפקוע כאמור ביום כ"ד באדר ב' התשפ"ד (3 באפריל 2024), ובשל הצרכים החקירתיים והביטחוניים המובהקים בהמשך מתן הסמכות למנוע פגישה של חלק מאותם עצורים עם עורך דין לתקופות העולות על הקבוע בחוק המעצרים, עלה הצורך בהארכה נוספת של תקנות שעת החירום במסגרת הארכת תוקף החוק האמור. החוק להארכת תוקף תקנות שעת החירום תוקן ותוקפו הוארך בחוק לתיקון ולהארכת תוקפן של תקנות שעת חירום (חרבות ברזל) (פגישה עם עורך דין של עצור בעבירת ביטחון) (תיקון), התשפ"ד–2024 (להלן – החוק המתקן). עד יום י"ב בסיוון התשפ"ד (18 ביוני 2024).

בתוך כך, הצרכים החקירתיים והביטחוניים המחייבים הסדר בעניין מניעת פגישה עם עורך דין, החורג באופן ניכר מהקבוע בחוק המעצרים, נבחנו, כפי שהם נבחנו באופן קבוע בהתאם לנסיבות המשתנות ולמצב הלחימה. על כן, בחוק המתקן, שנכנס לתוקף ביום י"ב בשבט התשפ"ד (22 בינואר 2024), נערכו התאמות של פרקי הזמן שנקבעו בחוק להארכת תקנות שעת החירום, כך שיהיה ניתן להאריך את מניעת הפגישה עם עורך דין של חשוד הנכנס לגדרי החוק, לפרק זמן מרבי של 60 ימים במקום 180 הימים שנקבעו בחוק לכתחילה, וזאת בשל העילות הקיימות בסעיף 35 לחוק המעצרים. נוסף על כך, כדי לתת מענה ביחס לעצורים אשר יש חשיבות ביטחונית במניעת הפגישה שלהם עם עורך דין לתקופה ארוכה יותר מפרק הזמן המרבי החדש של 60 ימים, וזאת בשל חשש לפגיעה בחיי אדם בקשר לפעולות הלחימה בלבד, נוסף סעיף חדש ולפיו אם מצא נשיא בית המשפט המחוזי או סגנו, לבקשת ראש אגף החקירות במשטרת ישראל או בשירות הביטחון הכללי, באישור היועץ המשפטי לממשלה, כי מניעת הפגישה דרושה בשל החשש האמור, רשאי הוא להאריך את תקופת הדחייה, מוזמן לזמן, לפרק זמן מרבי שלא יעלה על 120 ימים.

מפגש של עצור בעבירת ביטחון עם עורך דין עמדו לפוג, ולכך שמצב החירום חייב, ועודנו מחייב, את המשך מניעת המפגש כאמור כפי שהוסבר לעיל, ומכיוון שמגבלת הזמן לא אפשרה לחוקק הסדר לעניין זה בכנסת, הותקנו ביום ט' בחשון התשפ"ד (24 באוקטובר 2023) תקנות שעת חירום (חרבות ברזל) (פגישה עם עורך דין של עצור בעבירת ביטחון), התשפ"ד–2023 (להלן – תקנות שעת החירום). תקנות שעת החירום קובעות הסדר חדש החל על עצורים החשודים בעבירת ביטחון, כהגדרתה בסעיף 35(ב) לחוק המעצרים, אשר נעברה במסגרת אירועי מלחמת "חרבות ברזל".

לגבי עצורים אלה נקבע בתקנות שעת החירום כי לא יחולו ההוראות לעניין פרקי הזמן המותרים לדחיית פגישה עם עורך דין, הקבועות בסעיף 35(ג) ו(ד) לחוק המעצרים ובתקנה 2(א) ו(ב) לתקנות סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים) (דחיית פגישה עם עובד ביטחון עם עורך דין), התשנ"ז–1997. חלף זאת, יחול לגבי עצורים אלה סעיף 35(ג) ו(ד) בנוסחו החדש בהתאם לתקנות שעת החירום, המאריך את התקופות המרביות המותרות לדחיית פגישה של העצור עם עורך דין לתקופה מרבית של 90 ימים, אם מתקיימת אחת העילות המפורטות בסעיף 35(א) לחוק המעצרים.

ביום י"ט בטבת התשפ"ד (31 בדצמבר 2023) תוקנו תקנות שעת החירום כך שהתקופה המרבית של 90 ימים למניעת הפגישה של העצור עם עורך דין תימנה מיום כניסתן לתוקף של התקנות, וזאת כדי לאפשר את דחיית מועד פגישתם של עצורים שנעצרו כבר ביום 7 באוקטובר 2023, עם עורך דין, עד תום תוקפן של תקנות שעת החירום.

כמו כן תוקנה ההגדרה "עצור" בתקנות שעת החירום. מדובר בתיקון שנועד להבהיר את התחולה של ההסדר בשים לב לשאלות שעלו, בין השאר, בדיונים בוועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת בסוגיה זו, ואינו משנה מהותית את הפרשנות שניתנה מתחילת תוקפן של תקנות שעת החירום בעניין.

בהתאם לסעיף 39(ו) לחוק-יסוד: הממשלה – "תוקפן של תקנות שעת חירום יפקע כעבור שלושה חודשים מיום התקנתן, וזאת אם הוארך תוקפן בחוק". בשים לב לכך, תקנות שעת החירום עמדו לפקוע ביום י"ד בשבט התשפ"ד (24 בינואר 2024).

לנוכח הצרכים החקירתיים והביטחוניים המובהקים בהמשך מניעת הפגישה של העצורים האמורים עם עורך דין, עלה הצורך בהארכת תוקפן של תקנות שעת החירום לפרק זמן נוסף, ובהתאמתן לצרכים הביטחוניים, שהיו קיימים באותה עת. לנוכח האמור ביום י"ב בשבט התשפ"ד (22 בינואר 2024) נכנס לתוקף החוק לתיקון ולהארכת תוקפן של תקנות שעת חירום (חרבות ברזל) (פגישה עם עורך דין של עצור בעבירת ביטחון), התשפ"ד–2024 (להלן –

דברי הסבר

לנוכח הארכת תוקפן של תקנות שעת החירום בחודש בלבד כאמור, ובשל כך שעדיין מתקיימות הנסיבות המצדיקות את המשך ההסדר האמור, עולה הצורך בהארכה נוספת של תוקפן של תקנות שעת החירום, במסגרת הארכת תוקף החוק, עד למועד שהוצע בהצעת החוק הממשלתית שהוגשה לאחרונה, ובכפוף לצורכי גופי האכיפה כפי שפורטו לעיל.

סעיף 1 תוקפו של החוק לתיקון ולהארכת תוקפן של תקנות שעת חירום (חרבות ברזל) (פגישה עם עורך דין של עצור בעבירת ביטחון), התשפ"ד-2024, עומד לפקוע ביום י"ב בתמוז התשפ"ד (18 ביולי 2024) ובשל הסיבות שפורטו בהרחבה בחלק הכללי לדברי ההסבר, מוצע להאריך את תוקפו עד יום י"ז בכסלו התשפ"ה (18 בדצמבר 2024).

מכיוון שתוקפו של החוק להארכת תקנות שעת החירום עמד לפקוע כאמור ביום י"ב בסיוון התשפ"ד (18 ביוני 2024), ובשל הצרכים הביטחוניים והחקירתיים שהמשיכו להתקיים, ובכלל זאת מעצרים חדשים המבוצעים במהלך הלחימה והקרבות העזים בשטח עזה, שעדיין נמשכים, אשר חייבו את המשך ההסדר בעניין מניעת פגישה עם עורך דין, ביום כ"ו באייר התשפ"ד (3 ביוני 2024) הונחה על שולחן הכנסת הצעת חוק להארכת תוקף התקנות לפרק זמן נוסף של שישה חודשים, עד ליום י"ז בכסלו התשפ"ה (18 בדצמבר 2024), זאת בהתאם לצורכי גופי האכיפה.

עם זאת, ביום י"ב בסיוון התשפ"ד (18 ביוני 2024) הכנסת החליטה להאריך בשלב זה את תוקפן של תקנות שעת החירום בחודש בלבד, עד יום י"ב בתמוז התשפ"ד (18 ביולי 2024).